

Rapportage Project 'Disconan Bieu'

periode: maart 2006 tot en met december 2006

Dit verslag betreft de voortgang (periode maart t/m december 2006) van het project 'Disconan Bieu' (Papiaments voor oude platen). Het project richt zich op inventarisatie, onderzoek, beschrijving en digitalisering van grammofoonplaten, opgenomen op de Nederlandse Antillen en Aruba tussen 1955 en 1971.

1. Samenvatting van de werkzaamheden in de periode maart t/m december 2006	2
2. Vorderingen krantenonderzoek	2
3. Registratie van de platen	3
3.1. Het discografisch deel	3
3.2. Digitalisering van de platen	4
3.3. Hoeveelheid gedigitaliseerd materiaal	7
3.4. Compleet?	7
4. Datering van de platen	7
5. Elpee en Single	9
6. Archieven bezocht	9
7. Media aandacht	10
8. Interviews en andere ontmoetingen	11
9. Diversen	12
10. Voortgang	12
Bijlagen	

1. Samenvatting van de werkzaamheden in de periode maart t/m december 2006

De eerste maanden van de genoemde periode is voortgegaan met het krantenonderzoek. Op de Koninklijke Bibliotheek zijn de nodige jaargangen van de Amigoe di Curaçao doorgenomen, terwijl een oriëntatie en aanvang is gemaakt in de Beurs- en Nieuwsberichten. Nadat dit onderzoek is voltooid (voor zover mogelijk op de Koninklijke Bibliotheek) is in september 2006 de digitalisering van de eigen collectie voortgezet. Voor zover dit de langspeelplaten betreft is de digitalisering begin november voltooid. In november/december zijn de Nederlandse Antillen bezocht. De werkzaamheden aldaar zijn hoofdzakelijk gericht op beschrijving en digitalisering van grammofoonplaten. Circa 500 platen zijn 'in 't veld' gedigitaliseerd. Op het moment van schrijven is 33,6 gigabytes (ca. 50 standaard cd's) aan signaal vastgelegd. In december/januari zal de digitalisering worden voortgezet. Deze betreft dan de 45 toerenplaten in de eigen collectie en materiaal dat op de Antillen is verworven. De digitalisering zal in de maand januari worden voltooid.

2. Vorderingen krantenonderzoek

Van de Amigoe di Curaçao zijn alle nummers van 1955 tot en met 1970 doorgenomen, met uitzondering van enkele bundels die op de Koninklijke Bibliotheek niet aanwezig zijn. Deze ontbrekende reeksen kunnen ten dele worden bestudeerd in de Universiteits Bibliotheek Leiden en zijn ten dele al doorgenomen bij het Archivo Nacional op Curaçao. In 2007, na afronding van de digitalisering van de platen in januari, zal dit worden opgepakt waarbij ook de Beurs- en Nieuwsberichten zal worden bekeken. De 'Beurs' was het tweede dagblad op Curaçao, kleiner van omvang dan de Amigoe en daardoor sneller te verwerken.

Afb. 1: aan de slag met krantenonderzoek op de Koninklijke bibliotheek

3. Registratie van de platen

Registratie van de platen kan op twee manieren worden opgevat. Ten eerste de registratie van de gegevens van de plaat, zoals matrijs- en catalogusnummer, titel, uitvoerenden en componist. Ten tweede het kopiëren (tegenwoordig: het digitaliseren) van het geluidssignaal dat op de plaat is vastgelegd. In dit project ondergaan de platen beide vormen van registratie.

3.1. Het discografisch deel

Ter voorbereiding van de discografie worden van elke plaat gegevens betreffende matrijs- en catalogusnummer, merk, titel, uitvoerenden, componist en arrangeur en genre (dans) vastgelegd. Daarnaast worden uiterlijke kenmerken van de plaat beschreven die kunnen helpen bij het dateren van de plaat. Dit betreft bijvoorbeeld uitvoering (lay-out en kleur) van het label en aanvullingen op het matrijsnummer door de firma of persoon die de ‘mastering’ heeft verzorgd. Verder worden verwijzingen betreffende de plaat opgenomen, bijvoorbeeld de bron op grond waarvan een datering is verricht. Tevens wordt genoteerd in welke collectie(s) de plaat zich bevindt. Op deze wijze wordt inzicht verkregen welke platen vaak ‘opduiken’ en welke zeldzaam zijn. Tenslotte wordt een code toegevoegd betreffende de toestand van de plaat. Deze is gekoppeld aan de locatie, zodat uiteindelijk gezien kan worden in welke collectie zich het beste exemplaar bevindt. Vanzelfsprekend wordt (indien mogelijk) uiteindelijk dat exemplaar gekozen voor digitalisering. Op deze wijze kan worden voorkomen dat tijd wordt verspild aan het maken van kopieën die achteraf toch niet worden gebruikt daar later een beter exemplaar kan worden gedigitaliseerd. Om deze reden is er dan ook zoveel mogelijk naar gestreefd de collecties plaat voor plaat te bekijken alvorens over te gaan tot digitalisering.

De toestand van de plaat wordt visueel beoordeeld. In de praktijk blijkt dit een goede methode. Vuil en beschadigingen zijn zichtbaar, slijtage eveneens in de vorm van grijze banen, meestal in die delen van de plaat met veel modulatie. De toestand van de plaat wordt vastgelegd in een tweecijferige code. De waardering loopt van 1 tot 9 volgens vastgelegde criteria. Het eerste cijfer geeft de mate van slijtage aan, het tweede cijfer beschadigingen die zijn ontstaan als gevolg van (onzorgvuldig) bewaren. Een code 67 betekent bijvoorbeeld dat de plaat zichtbaar is gesleten in de luide passages en duidelijke (maar geen dramatische) ‘bewaarschade’ heeft. Code 88 duidt op een plaat zonder zichtbare slijtage van de groef, waarbij alleen sporen rondom het middengat verraden dat de plaat moet zijn gespeeld, ‘bewaarschade’ is er niet, behoudens enkele kleine oppervlakkige plekje die kunnen zijn ontstaan door het hanteren in fabriek of winkel.

Het onderscheid tussen beide vormen van schade is van belang. Slijtage is bij restauratie moeilijker weg te werken dan ‘puntbeschadigingen’ als krassen.

Enige subjectiviteit is bij de waardering onvermijdelijk, een waardering kan te positief of te negatief uitvallen. Wat dit aangaat doemt ook hier het verschijnsel op waar velen tijdens middelbare school of studie bij mondeling tentamen nadeel of profijt van hebben ondervonden. Gaat aan iets redelijks veel slechts vooraf, dan wordt het redelijke opeens goed. Andersom; na veel ‘mint’ platen te hebben gezien bestaat het gevaar dat een redelijk exemplaar als slecht wordt bestempeld. Enige overlap bij de digitalisering uit

diverse collectie is dan ook verstandig. Aan de hand van de waardering zijn per collectie prioriteitsgroepen gesteld:

1. de plaat is alleen in de betreffende collectie aanwezig: kopiëren.
2. de plaat in de betreffende collectie de beste die is aangetroffen: kopiëren
3. de plaat is in een andere collectie ook aanwezig in gelijke toestand: kopiëren
4. de plaat is in een andere collectie aanwezig in iets mindere toestand: kopiëren indien dit met het oog op de beschikbare tijd mogelijk is.
5. de plaat is in een andere collectie aanwezig in mindere staat: niet kopiëren.

Door de categorie 3, en mogelijk ook 4, ontstaat enige overlap. In een enkel geval blijken platen een soort beschadiging te hebben dat slechts hoorbaar is en niet of nauwelijks zichtbaar. Zo blijkt een aantal platen in de collectie van Radio Hoyer groefbeschadiging te hebben in de eerste omwentelingen van de plaat. Dit is hoogstwaarschijnlijk het gevolg van het 'scherp' stellen van de plaat bij uitzending. Daarbij wordt het begin van de modulatie gezocht door de plaat in tegengestelde richting te bewegen met de groeftaster in de groef. In het geval van deze collectie is met het stellen van de 'conserveringsprioriteit' rekening gehouden.

Ten aanzien van de collecties als geheel zijn ook prioriteiten gesteld. Particuliere collecties – waaronder ook die van radiostations kunnen worden gerekend - zijn als eerste behandeld. Verzamelingen in persoonlijk eigendom of van commerciële instellingen kunnen in principe van vandaag op morgen zijn verdwenen. Bij collecties zoals die van de Biblioteca Pública Korsou – waar de verzameling is opgebouwd als historisch document - kan er op worden vertrouwd dat deze voor langere tijd beschikbaar zijn. Bij tijdgebrek zijn zo de meest 'bedreigde' verzamelingen het eerst geïnventariseerd en gedigitaliseerd. Overigens zijn alle collecties, dus ook de 'veilige' bekeken en verwerkt.

Helaas, ondanks deze werkwijze gaat het ook wel eens fout. Een in Nederland woonachtige verzamelaar vertrok zonder bericht plotseling naar Bonaire. Hij verscheepte zijn collectie in een container. Bij aankomst op Bonaire bleek een groot deel van de verzameling verloren te zijn gegaan door de extreme hitte die binnen de container had geheerst. Een droef bewijs dat nog altijd – zelfs in de handen van een serieuze doch wispelturige verzamelaar – materiaal verloren gaat.

3.2. Digitalisering van de platen

De tweede vorm van registratie van de platen vormt het kopiëren ervan op moderne geluidsdragers. Dit houdt in dat gedigitaliseerd moet worden daar alle courante dragers volgens een digitaal systeem werken.

Een deel van de platen moet 'in het veld' worden gedigitaliseerd. Ze bevinden zich in 'vreemde' collecties en eigenaar en/of beheerder staan niet altijd toe dat de platen, al is het maar tijdelijk, de deur uit gaan. Soms is er simpelweg een praktisch bezwaar. De platen bevinden zich op de Antillen, verschepen is omslachtig, riskant en kostbaar.

Afb. 2, 3 en 4: drie maal veldwerk, digitalisering van grammfoonplaten op het logeeraadres, bij Radio Hoyer en op de Biblioteka Públiko Kòrsou.

Thuis, in de transcriptieruimte te Soest, kan worden gewerkt met een uitstekende stationaire installatie. In het veld is gewerkt met een mobiele installatie. Er is redelijkerwijs geen verschil te horen in de platen die thuis, dan wel op locatie, zijn gedigitaliseerd. De meerwaarde van de stationaire installatie is voornamelijk gelegen in de mogelijkheden tot afspelen van alle afmetingen en systemen die ooit als grammfoonplaat zijn uitgebracht. Bij de handelsplaten die in het onderhavige project aan de orde zijn, gemaakt volgens wereldwijd vastgestelde normen, kan worden volstaan met een betrekkelijk eenvoudige installatie, mits natuurlijk van uitstekende kwaliteit. Elementen en naalden zijn overigens universeel uitwisselbaar tussen de stationaire en de mobiele installatie. Gebruik wordt gemaakt van de standaard ‘SME shell’ waarbij de arm op de stationaire installatie (met meer instelmogelijkheden) zo is geplaatst dat de elementen gejusteerd op een van de grammfoons altijd werken onder een minimale fouthoek.

De mobiele installatie, waarmee op locatie werd gedigitaliseerd, bestaat uit een kleine collectie naalden en elementen. In de onderhavige periode (33 en 45 toeren) kan worden volstaan met naalden van 15 en 25 M μ , sferisch en elliptisch. Voorts een prima grammofoon en voorversterker, separate analoog-digitaal converter en een laptop. Door deze werkwijze kan het signaal direct als wav.file worden opgeslagen en behoeft er bij verdere bewerking geen enkele conversie plaats te vinden. Ook voor het eventueel verwijderen van ruis en tikken kan in het digitale domein worden gebleven.

Materiaal dat gedigitaliseerd wordt ondergaat eerst een reiniging. Hiervoor wordt een speciale wasbak gebruikt met specifieke reinigingsvloeistof. Vuil en stof van vele jaren wordt voorzichtig maar grondig uit de groef geborsteld. Het behoeft geen betoog dat reiniging de geluidskwaliteit verbetert. Ruis, tikken en het aantal 'hangers' worden een stuk minder.

Afb. 5: Het wassen van platen bij radio Hoyer.

De verdere praktische werkwijze bij de digitalisering is hierboven al geschetst in de uitweiding over de categorieën in prioriteit. Verder moet bij het veldwerk goed worden gelet op brom. Deze kan door het systeem elektronisch worden opgepikt. De laptop is een stralingsbron en het verdient aanbeveling daar rekening mee te houden bij het positioneren ten opzichte van gevoelige apparatuur. Maar ook langs mechanische weg kan brom het systeem binnendringen. De laptop mag niet op een tafel geplaatst worden met de pick-up, daar het draaien van de harddisk een trilling kan geven die via tafel en pick-up door de naald in de groef wordt opgepikt.

Verder moeten op sommige plaatsen oplossingen worden gezocht voor trillingen veroorzaakt door airconditioning. Men moet zich de genoemde storingen niet voorstellen als een alles overheersende brom maar feit is: het hoort er niet in en het moet er dus niet in, hoe zacht ook.

3.3. Hoeveelheid gedigitaliseerd materiaal

Op het moment van schrijven is aan gedigitaliseerd materiaal 33,6 gigabytes aanwezig. Als gevolg van overlap zal een deel van deze hoeveelheid afvallen, anderzijds zal in de maand januari nog het nodige materiaal worden gekopieerd. Naar verwachting zal per saldo circa 45 gigabytes aan materiaal resten. Dit betekent dat de omvang van de serie CD's in de orde van de 65 a 70 stuks (standaard CD's) zal komen te liggen. In een aantal gevallen zal het, gezien de hoeveelheid van het materiaal, te prefereren zijn het materiaal als .wav-file af te leveren op DVD. Zeker voor radiostations, waarbij materiaal tegenwoordig veelal 'stand by' op harddisk wordt opgeslagen, is dit te verkiezen. Enkele stations werken met gecomprimeerde bestanden (MP3). Voor archivering is dit niet geschikt, voor 'dagelijks gebruik' wel. Ook dan verdient aflevering als wav.file de voorkeur. Conversie kan dan snel plaatsvinden en men heeft ook nog de beschikking over een niet-gecomprimeerde back up.

3.4. Compleet?

In het project wordt gestreefd al het fonografisch materiaal dat tussen 1955 en 1971 is uitgebracht van Antilliaanse en Arubaanse artiesten te beschrijven en te digitaliseren. Het maken van persoonlijke keuzes wordt bewust vermeden. Ook bij het eerste project is dit een goede opzet gebleken. Vaak zoekt men een bepaald nummer om een zeer specifieke reden. Elke selectie zou tot teleurstelling leiden.

Het is feitelijk onmogelijk om te bepalen wanneer de collectie compleet is. Wel kan een goede indruk worden verkregen. Allereerst kan, bij labels met consequente nummering, aan het ontbreken van bepaalde catalogusnummers worden gezien waar hiaten zitten. Soms kan bij niet consequent genummerde labels toch een soort logica worden ontdekt. Verder worden soms platen in periodieken gemeld, hetzij in artikelen over de artiest, hetzij in advertenties. Deze nummers moeten natuurlijk in ieder geval worden gevonden wil men compleetheid veronderstellen. Tenslotte is bij de registratie aangegeven hoe vaak een plaat is aangetroffen. Dit vormt een indicatie van zeldzaamheid en mogelijke omissie. De stand van het onderzoek is nu zo dat materiaal waarvan beschrijvingen zijn aangetroffen is teruggevonden en de reeksen der catalogusnummers geen 'hapering' vertonen. Opgemerkt moet worden dat de nummering bij het label 'Grabaciones Angel Job' en het sublabel 'Grabaciones Job' inconsequent lijkt te zijn verlopen, zodat hier (nog) geen volledige zekerheid bestaat.

4. Datering van de platen

Bij het voorgaande project, dat zich uitsluitend richtte op de 78 toerenplaten die zijn opgenomen op Curaçao en Aruba, was het praktisch aanbrengen van de scheidslijn eenvoudig, daar deze getrokken kon worden aan de hand van de uiterlijke verschijningsvorm van de plaat. Wat op 78 toeren was uitgebracht deed mee, de rest niet. Nu is het sluitjaar van de periode onder onderzoek – 1970 – bepaald door de sociale veranderingen als gevolg van de ongeregelde toestanden te Willemstad van 30 mei 1969. De elpee en 45 toeren 'single' zijn in hun verschijningsvorm tussen nu en hun jaar van introductie (respectievelijk 1948 en

Afb 6. Het dateren van platen, dit is alleen mogelijk door er zo veel mogelijk te zien!

1949) oppervlakkig beschouwd nauwelijks veranderd. Het probleem: een plaat uit bijvoorbeeld 1962 wijkt niet manifest af van een plaat van 10 jaar later.

Gezien de beperkte tijdsduur die voor het project beschikbaar is (beperking van materiaal onder onderzoek) en niet in de laatste plaats met het oog op de discografie (waarin zoveel mogelijk getracht wordt opnamedata aan te geven), is datering van groot belang. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van gegevens uit externe bronnen: periodieken (advertenties, besprekingen etc.), literatuur (beschrijving van de orkesten en hun 'levensloop'). Ook interviews met musici vormen een leidraad. Echter, de praktijk leert dat juist de orale geschiedenis voor harde feiten een minder goede bron vormt dan voor relatief 'wollige' informatie als werkwijzen, gezagsverhoudingen en de dagelijkse praktijk van toen. Heel vaak wordt de vraag 'van wanneer is opgenomen?' beantwoord met een peinzend uitgesproken 'hopi aña pasa' (heel lang geleden).

Ook het label van de grammofoonplaat zelf biedt aanknopingspunten voor datering. Allereerst de periode waarin het label (merk) is gestart. Soms worden actuele gebeurtenissen (waarvan de datum kan worden nagegaan) bezongen en vormt een dergelijke plaat een eikpunt. In enkele gevallen is een plaat een reactie op een eerder opgenomen lied. Af en toe zijn simpelweg data aangegeven op de plaat. Wanneer dergelijke platen onderdeel zijn van meerdere, consequent genummerde, uitgaven kunnen deze een leidraad vormen.

Bij datering bieden ook technische details en inscripties van de mastering firma houvast. In een enkel geval is, bij het snijden van de plaat, de datum in de lakplaat gegraveerd. Wat uiteindelijk ontstaat is een raamwerk van aanwijzingen, dat met het vinden van meer 'sleutels' weer aan materiaal kan worden gekoppeld en zich zo meer en meer verdicht. Hieruit kunnen kenmerken worden gedistilleerd wat een relatief vlotte datering mogelijk maakt. Zelfs de 'handtekening' van de mastering technicus kan zo op deze wijze als indicatie worden benut.

Bij het opstellen van de dateringcriteria is dankbaar gebruik gemaakt van de collectie van Eric Hooi. Eric heeft een radioprogramma bij Radio Hoyer en beschikt privé over een grote collectie platen. Deze heeft zich in de loop van de jaren gevormd door het opkopen van alles wat hem in zijn winkel 'Erikissimo' is aangeboden. Door mij de collectie volledig ter beschikking te stellen en transport naar mijn logeeraadres op Curaçao toe te staan kon ik op mijn gemak materiaal minutieus bestuderen, waardoor vooral de datering aan de hand van uiterlijke en technische kenmerken aanmerkelijk kon worden verfijnd.

5. Elpee en Single

In de periode 1955-1971 vormen de 33 en 45 toerenplaat de belangrijkste groep grammofoonplaten. In genoemd tijdvak worden nog wel enkele 78 toerenplaten uitgegeven, o.a. door Discomoda en Benarsa. Veelal wordt daarnaast echter ook een versie op 45 toeren uitgebracht, een verschijnsel dat tussen circa 1955 en 1959 ook in Europa en Noord Amerika de kop op steekt. Men heeft dus de keus op welk type plaat men een nummer koopt. Er is wel gesteld dat dit vooral bij de populaire muziek is gedaan daar, nadat vader een moderne pick-up met drie snelheden kocht, de oude – met alleen 78 toeren – naar de kinderen ging. Deze jongeren – meer en meer een interessante afzetmarkt – konden de hits dan op 78 toeren kopen.

In genoemde periode is de 45 toerenplaat de belangrijkste geluidsdrager voor de lokale muziek. Er verschijnen enkele tientallen elpees, hoger in prijs dan de 'singles', maar deze bevatten stukken die meer 'duurzaam' werden geacht en/of meer bestemd voor een kapitaalkrachtiger publiek als toeristen en ouderen. Daarom treffen we op elpee vooral de traditionele pianomuziek aan, kerstplaten en verzamelingen van folkloristische lokale genres. Op 45 toeren verschijnen de populaire nummers, de conjunto's, popmuziek etc. Het is vermoedelijk dan ook om die reden dat de meeste elpees veel minder zeldzaam zijn dan de 45 toeren singles. Het wat serieuzere kooppubliek van de elpee is zuinig op haar platen, de jongeren raggen de 'hits of the day' af op feestjes op goedkope, manke pick-ups met een naalddruk die elke liefhebber nu doet griezelen. Helaas worden daardoor juist de meest interessante platen – immers de muziek waarin vooral de actuele ontwikkelingen opgenomen zijn – vaak in slechte staat aangetroffen. De meer beperkte 'levensduur' van de populaire muziek maakt dat de platen ook eerder zijn afgedankt. Ook de geringe oplagen van de singles spelen een rol. Veel elpees met relatief tijdloze muziek zijn vele jaren verkrijgbaar. Herpersingen kunnen regelmatig worden onderscheiden. Bij de populaire muziek zal het vaak bij een eerste order van 500 stuks zijn gebleven.

6. Archieven bezocht

Over het algemeen is de medewerking van zowel instanties als particulieren uitstekend. Naar aanleiding van media aandacht reageert een aantal bezitters van grammofoonplaten. De samenwerking met het NAAM op Curaçao is buitengewoon plezierig. Het instituut fungeert als vertegenwoordiging van het project.

De grote collecties zijn door de jarenlange contacten op de eilanden bekend. Tijdens de reis naar Aruba en Curaçao in 2005 is al voor een deel – op bovenomschreven wijze – genoteerd wat binnen deze verzamelingen voor het project van belang is. Dit proces is tijdens de reis in 2006 voortgezet. In vlot tempo zijn vele collecties bekeken en zijn vele

duizenden platen door mijn handen gegaan. Inventarisering en digitalisering heeft dit keer plaatsgevonden van de collecties van Radio Hoyer, Biblioteca Públika Kòrsou, Curom (Z86) (Curaçose Radio Omroep) en Radio Korsou FM. Particuliere collecties die zijn bekeken en, voor zover relevant, gedigitaliseerd, zijn die van Eric 'Erikissimo' Hooi, fam. Huisman, en de fam. Sprockel. Schenkingen zijn ontvangen van de fam. Helmeyer, Hoyer en De Windt.

In Nederland is een bezoek gebracht aan de discotheek van Radio Nederland Wereldomroep en de voormalige NOB Fonotheek, nu deel uitmakend van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. In beide gevallen zijn de zoeksystemen zo ingericht dat alleen gezocht kan worden op titel en artiest. Dit maakt het archief ongeschikt voor het ontdekken van nieuw materiaal. Steekproeven hebben geleid tot de indruk dat weinig (oud) Antilliaans of Arubaans materiaal aanwezig is. Wat de Wereldomroep betreft werd dit vermoeden bevestigd door de discotheekbeheerder Henk Lansink. Vanaf de oprichting, ca. 1947, is de discotheek gebruikt als bron voor actuele muziek, niet als archief. Het beleid schreef voor dat regelmatig oude platen werden opgeruimd.

7. Media-aandacht

In de tweede week van februari 2006 is een persbericht verspreid naar diverse media in Nederland. Een deel van de media-aandacht die dit heeft gegenereerd is al vermeld in het voorgaande verslag. Een overzicht van het totaal van het afgelopen jaar:

- Telefonisch interview bij Radio Nederland Wereldomroep afgenomen, op internet beschikbaar via: http://antilliaans.caribiana.nl/cultuur/ca20060210_dewolf.html.
- Telefonisch interview afgenomen door Merel Oord. Publicatie (maart 2006) op de site www.krachtvancultuur.nl.
- Interview door RTV Utrecht (radio en televisie) Het televisie-item is ook uitgezonden in andere provincies.
- Programma bij Radio Soest n.a.v. het project, duur ca. 1 uur
- Artikel 'Duizenden oude liedjes, zoektocht naar oude Arubaanse en Antilliaanse grammofoonplaten' in: Soest Nu, 8 maart 2006.
- 'Minirok digitaal beschikbaar. Soester verzamelt Arubaanse en Antilliaanse muziek voor nageslacht' in: De Gooi & Eemlander 6 maart 2006.
- Artikel 'Antilliaanse en Arubaanse 'gouwe ouwe' behouden' in de Ñapa (cultureel supplement van de Amigoe) van 18 februari 2006 p. R1

Los van het persbericht hebben zijn de volgende media activiteiten m.b.t. het project betracht:

- Wolf, Tim de, 'Van 'Greetje uit de Polder' naar tumba en tambu' in: Aether, kwartaaltijdschrift van de vrienden van het Omroepmuseum nr. 80 juli 2006 p. 11-14. Artikel geschreven op verzoek van de redactie over mijn weg naar het onderzoek betreffende de Antilliaanse en Arubaanse platen.
- Vraaggesprek (duur ca. 45 min.) door Els van der Plas (directeur Prins Claus Fonds) voor TV Studio (lokale televisie Amsterdam)
- Kort voor vertrek naar Curaçao is een persbericht gezonden naar het Antilliaanse dagblad Amigoe. Hierin is benadrukt hoe de oude nummers van de Amigoe gebruikt

worden bij het onderzoek. Dit heeft geresulteerd in het artikel 'In oude Amigoes op zoek naar grammofoonplaten' in: Amigoe, 9 november 2006 p. 4

- Op Curaçao is wekelijks meegewerkt aan het zondagmorgen programma van Hans 'Suhandi' Oosterhof bij Radio Korsou FM. Binnenkort verschijnt een artikeltje over deze samenwerking in het onregelmatig verschijnend Curaçaos periodiek Antillean Navigator.
- Bij Radio Hoyer is meegewerkt aan het programma van Phyllis Hernandez. Hierin is een interview opgenomen met ondergetekende van ca. 30 minuten.

Het genereren van publiciteit voor het project is van groot belang. Vrijwel altijd levert een artikel of radio/t.v. uitzending één of meerdere reacties op. Dit levert veelal materiaal of informatie op die van belang is voor het project. Hierbij is het opvallend dat ook publicatie in een krant als Soest Nu zinvol blijkt. In dit geval leidde het tot contact met de antropologe Anke Klomp. Zij heeft onderzoek gedaan op Bonaire en bezit een aardige collectie Antilliaanse grammofoonplaten.

Afb. 7 Met 'Suhandi' in het zondag-morgenprogramma van Radio Korsou FM.

8. Interviews en andere ontmoetingen

De onderwerprijke periode heeft vooral in het teken gestaan van de afronding van het krantenonderzoek, het uitbreiden van een databestand met gegevens van de grammofoonplaten en het digitaliseren van de grammofoonplaten. Interviews hebben geen prioriteit gehad, temeer daar krantenartikelen en grammofoonplaten het materiaal aandragen voor zinvolle vragen. Het is dus zaak eerst dit materiaal te ontsluiten.

Desalniettemin zijn oude contacten met artiesten of anderszins bij de fonografische geschiedenis betrokken personen onderhouden en zijn nieuwe ontstaan. Tijdens het

verblijf op Curaçao zijn plezierige gesprekken gevoerd met de zanger Rudy Plaatje en de pianist Norman Moron. Beide hebben hun enthousiaste medewerking toegezegd bij het rekruteren van personen die betrokken zijn geweest – als artiest of technisch – bij de productie van grammofoonplaten. Ook op zanger/gitarist ‘Chin’ Behilia kan wat dit betreft worden gerekend. De medewerking van iconen als de genoemde heren is buitengewoon belangrijk. Veel tijd wordt bespaard daar niet naar betrokken personen moet worden gezocht. Aanbeveling door collega’s van mijn werk opent deuren.

Ook met andere personen die – zij het indirect – van groot belang zijn voor het project is op prettige wijze contact onderhouden. Zo betoont zich de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen, Paul Comenencia, zich een warme supporter van het project. Verder is het contact hernieuwd met Gert Oostindie, Directeur van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde en parttime hoogleraar bij de Capaciteitsgroep Culturele Antropologie Utrecht (leeropdracht: Antropologie en comparatieve sociologie van het Caraïbisch gebied). Het streven is de publicatie die zal voortvloeien uit het project niet louter op zichzelf te laten staan maar ook aansluiting te zoeken met publicaties die betrekking hebben op andere eilanden in de regio. Zijn adviezen en literatuursuggesties zullen hierbij zeker van pas komen. Feit blijft echter, mijn vorm van onderzoek is pionierend, waarbij nieuwe paden worden betreden.

Veel belang hecht ik aan het ontdekken van ‘probleemcollecties’ tijdens de werkzaamheden voor het project. Dit betreft dan materiaal dat weliswaar buiten het project valt maar zeker van grote culturele waarde is voor de Nederlandse Antillen en Aruba. Voorbeelden zijn de collectie cassettebanden van de antropologe Anke Klomp, de banden met uitzendingen door Pater Brenneker in de collectie van radio Korsou FM en de grote collectie banden met historische opnamen bij Radio Hoyer. Expertise voor conservering ontbreekt, terwijl de tijd dringt. Verval van het materiaal staat voor de deur. Het is te danken aan het historisch besef van mensen als Hans ‘Suhandi’ Oosterhof en Stella Priest (Radio Korsou FM) en Gwenny Visser (Radio Hoyer) dat dit materiaal behouden is. Inventarisering en digitaliseren is noodzakelijk, evenals opslag van de originelen onder de juiste klimatologische omstandigheden, om te voorkomen dat het alsnog verloren zal gaan. Ik poog te bemiddelen en fondsen te vergaren voor het behoud en de ontsluiting van dit materiaal.

9. Diversen

Met Walburg pers zijn inmiddels gesprekken geopend met betrekking tot de uitgave van de nieuwe discografie en geschiedschrijving die, als een van de producten van dit project, zal verschijnen. Gezien het wat hoge tarief dat door Walburg aan eigen bijdrage wordt gevraagd zal tevens offerte gevraagd worden bij enkele andere uitgeverijen.

10. Voortgang

De voortgang van het project is voorspoedig. Een en ander verloopt volgens de (herziene) planning. Opgemerkt moet worden dat – het is hierboven al aangegeven – prioriteit gegeven is aan de digitalisering.

Tim de Wolf
januari 2007.